

ALGEMENE LEVERINGS- EN BETALINGSVOORWAARDEN HESSELS COATING B.V.

*Deze tekst geldt vanaf 1 januari 2007 en is gedeponneerd ter
Griffie van de Rechtbank Utrecht
onder nummer 325/2006*

Artikel 1: Toepasselijkheid, definities

- 1.1 Deze voorwaarden zijn van toepassing op alle aanbiedingen en op alle overeenkomsten tot uitvoering van werk, tot het verrichten van enkele diensten, waaronder het verstrekken van adviezen, en tot verkoop, door leden van de VISEM. Deze overeenkomsten worden tevens aangeduid als opdracht of overeenkomst.
- 1.2 Deze voorwaarden mogen uitsluitend worden gebruikt door leden van de VISEM.
- 1.3 In deze voorwaarden wordt de aanbieder/verkoper, het VISEM lid, aangeduid als opdrachtnemer, zijnde degene die deze voorwaarden gebruikt, terwijl de andere partij verder wordt aangeduid als opdrachtgever.
Te leveren zaken, oppervlaktebehandeling, resp. -bewerking worden tevens aangeduid als het werk.
- 1.4 Algemene voorwaarden van opdrachtgever gelden niet tenzij deze schriftelijk door opdrachtnemer zijn aanvaard.

Artikel 2: Aanbiedingen

- 2.1 Alle aanbiedingen zijn vrijblijvend, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld. Aanbiedingen zijn gebaseerd op de door opdrachtgever bij de eventuele aanvraag verstrekte gegevens, tekeningen enz., van de juistheid en volledigheid waarvan opdrachtnemer mag uitgaan.
- 2.2 Opdrachtnemer heeft het recht indien een opdracht niet aan hem wordt gegeven, alle kosten welke hij heeft moeten maken om zijn aanbieding te kunnen verstrekken in rekening te brengen aan opdrachtgever.
- 2.3 De opgegeven prijzen zijn in Euro gesteld en gelden voor levering af werkplaats respectievelijk fabriek en zijn exclusief omzetbelasting, tenzij nadrukkelijk anders vermeld. De inhoud van folders, drukwerken enz. binden opdrachtnemer niet tenzij in de overeenkomst daarnaar uitdrukkelijk wordt verwezen.

Artikel 3: Rechten van industriële en intellectuele eigendom

- 3.1 Tenzij anders overeengekomen is, behoudt opdrachtnemer de auteursrechten, alsmede alle overige rechten van intellectuele of industriële eigendom op de door hem verstrekte ontwerpen, schetsen, afbeeldingen, tekeningen, modellen, programmatuur, adviezen en offertes. Deze stukken blijven zijn eigendom en mogen zonder zijn uitdrukkelijke toestemming niet worden gekopieerd, aan derden getoond of op andere wijze worden gebruikt, ongeacht of door opdrachtnemer daarvoor kosten in rekening zijn gebracht. Opdrachtgever is gehouden deze zaken op eerste verzoek aan opdrachtnemer te retourneren op straffe van een boete van Euro 500,- per kalenderdag.

Artikel 4: Emballage en Verpakking

- 4.1 Opdrachtgever verbindt zich jegens de opdrachtnemer te bewerken zaken behoorlijk te verpakken, en op zodanige wijze te beveiligen, dat zij bij normaal vervoer hun bestemming in goede staat bereiken.
- 4.2 Opdrachtnemer zal de bewerkte zaken verpakken hetzij in de oorspronkelijke verpakking, hetzij in een nieuwe verpakking, zulks ter beoordeling van de opdrachtnemer, zodanig dat de bewerkte zaken bij normaal vervoer hun bestemming in goede staat kunnen bereiken. De nieuwe verpakking wordt tegen kostprijs berekend en niet teruggenomen.
- 4.3 Indien door opdrachtnemer voor de verpakking en/of het transport laadborden, pakkisten, kratten, containers etc. ter beschikking zijn gesteld of door een derde - al dan niet tegen voldoening van een statiegeld of een waarborgsom - ter beschikking heeft doen stellen, is opdrachtgever verplicht (tenzij het om eenmalige verpakking gaat) deze laadborden etc. terug

te zenden naar het door opdrachtnemer opgegeven adres, bij gebreke waarvan opdrachtgever aan opdrachtnemer volledige schadevergoeding is verschuldigd.

Artikel 5: Adviezen, ontwerpen en materialen

- 5.1 Door opdrachtnemer verstrekte informatie en adviezen zijn slechts van algemene en indicatieve aard en binden opdrachtnemer niet.
- 5.2 Opdrachtnemer aanvaardt nimmer enige verantwoordelijkheid voor een door of namens opdrachtgever uitgewerkt en/of voorgeschreven oppervlaktebehandelingsplan, noch voor eventuele adviezen naar aanleiding daarvan.
- 5.3 Wenst opdrachtgever de verantwoordelijkheid voor het door of namens hem uitgewerkte oppervlaktebehandelingsplan aan de opdrachtnemer over te dragen, dan behoeft deze die verantwoordelijkheid niet te aanvaarden. Aan opdrachtnemer dient voldoende tijd te worden gelaten om, na onderzoek, over deze overdracht een beslissing te nemen.
- 5.4 Van opdrachtnemer kan niet worden gevergd dat hij het in 5.3 genoemde onderzoek kosteloos verricht, tenzij reeds uit de aanvraag voor een aanbieding uitdrukkelijk is gebleken dat opdrachtgever de verantwoordelijkheid op opdrachtnemer wil overdragen.
- 5.5 Opdrachtnemer aanvaardt nimmer enige verantwoordelijkheid voor materialen en onderdelen die door opdrachtgever zelf ter beschikking zijn gesteld.

Artikel 6: Overeenkomsten

- 6.1 Overeenkomsten, hoe dan ook genaamd, komen pas tot stand na uitdrukkelijke aanvaarding door opdrachtnemer. Deze uitdrukkelijke aanvaarding blijkt uit de schriftelijke bevestiging van opdrachtnemer, danwel uit het feit dat hij uitvoering geeft aan de overeenkomst.
- 6.2 Overeenkomsten met ondergeschikte personeelsleden van opdrachtnemer binden deze laatste niet voor zover deze niet door hem schriftelijk zijn bevestigd. Als ondergeschikt personeel zijn in dit verband te beschouwen alle werknemers en medewerkers die geen procuratie hebben.

Artikel 7: Levering, levertijd en leverplaats

- 7.1 Tenzij uitdrukkelijk anders overeengekomen geschiedt levering af werkplaats respectievelijk fabriek. Levertijden worden bij benadering vastgesteld. De levertijd gaat in, wanneer over alle technische details overeenstemming is verkregen en nadat alle voor de uitvoering van de opdracht benodigde gegevens, tekeningen, berekeningen enzovoort en – indien van toepassing – materialen en te bewerken zaken, in het bezit zijn van opdrachtnemer en deze de overeengekomen (deel)betaling heeft ontvangen.
- 7.2.a. De levertijd is vastgesteld in de verwachting dat opdrachtnemer kan blijven werken als ten tijde van de aanbieding was voorzien en de in lid 1 genoemde zaken en informatie hem tijdig zullen worden geleverd.
Overschrijding van levertijd kan geen aanleiding geven tot schadevergoeding, behoudens indien en voor zover zulks vooraf expliciet en schriftelijk is overeengekomen.
- 7.2.b. Opdrachtnemer is in de overeengekomen gevallen slechts aansprakelijk tot voldoening van schade als gevolg van overschrijding van levertijd indien opdrachtgever hem schriftelijk in gebreke heeft gesteld, waarbij opdrachtgever opdrachtnemer een termijn moet gunnen van tenminste de helft van de oorspronkelijk overeengekomen levertijd om alsnog aan zijn verplichtingen te voldoen, en de schade het rechtstreekse en uitsluitende gevolg is van schuld van opdrachtnemer. Het bedrag waarvoor opdrachtnemer aansprakelijk gesteld kan worden, zal echter nimmer meer bedragen dan 10% van de opdrachtsom.
- 7.3 Het werk c.q. het advies wordt als geleverd beschouwd op de eerste van de volgende momenten:
  - a) wanneer opdrachtnemer hetzij schriftelijk hetzij mondeling aan opdrachtgever kennis heeft gegeven van de voltooiing van het werk en deze het werk heeft goedgekeurd;
  - b) acht kalenderdagen nadat opdrachtnemer hetzij schriftelijk hetzij mondeling aan opdrachtgever heeft medegedeeld dat het werk voltooid is en opdrachtgever binnen die termijn het werk niet heeft gekeurd en schriftelijk, onder opgave van redenen,

- heeft afgekeurd;
  - c) bij ingebruikneming c.q. gebruik van het werk respectievelijk advies door opdrachtgever;
  - d) bij het toezenden van het werk c.q. advies aan opdrachtgever;
  - e) indien het werk in de macht van opdrachtgever is gekomen.
- 7.4 Dadelijk nadat het werk is geleverd als bedoeld in 7.3 van deze voorwaarden, is het risico voor alle directe en indirecte schade aan het werk, uit wat voor oorzaak en door wiens toedoen dan ook, voor rekening van de opdrachtgever.
- 7.5 Indien opdrachtgever het werk niet binnen 7 kalenderdagen na levering als bedoeld in 7.3 van dit artikel in zijn bezit heeft genomen of heeft doen stellen, heeft opdrachtnemer het recht te zijner keuze het werk voor rekening en risico van opdrachtgever aan diens adres te verzenden danwel het werk voor rekening en risico van opdrachtgever op te slaan.

Artikel 8: Gereedschappen en hulpmiddelen

- 8.1 Door de opdrachtnemer vervaardigde gereedschappen of hulpmiddelen blijven zijn eigendom, ook al zijn daarvoor kosten in rekening gebracht.

Artikel 9: Verandering van omstandigheden

- 9.1 Indien na de totstandkoming van een overeenkomst deze door opdrachtnemer niet kan worden nagekomen ten gevolge van omstandigheden die opdrachtnemer bij het tot stand komen van de overeenkomst niet bekend waren, heeft opdrachtnemer het recht te vorderen dat de inhoud van de overeenkomst zodanig wordt gewijzigd dat uitvoering mogelijk blijft.
- 9.2 Opdrachtnemer heeft het recht de nakoming van zijn verplichting op te schorten en is niet in verzuim, indien hij ten gevolge van een verandering in omstandigheden die bij het tot stand komen van de overeenkomst redelijkerwijze niet te verwachten was en buiten zijn invloedssfeer ligt, tijdelijk verhinderd is zijn verplichtingen na te komen.
- 9.3 Onder omstandigheden die redelijkerwijze niet te verwachten zijn en buiten de invloedssfeer van opdrachtnemer liggen, wordt mede verstaan het niet voldoen door leveranciers van opdrachtnemer aan hun verplichtingen, brand, stakingen of werkonderbrekingen of het verloren gaan van de te verwerken materialen, import- of handelsverboden.
- 9.4 Geen bevoegdheid tot opschorting als bedoeld in lid 2 bestaat als de nakoming blijvend onmogelijk is of de tijdelijke onmogelijkheid meer dan zes maanden voortduurt, in welk geval elke partij de overeenkomst tussen partijen kan ontbinden zonder dat één der partijen recht heeft op vergoeding van de door de ontbinding geleden of te lijden schade. Als opdrachtnemer zijn verplichting gedeeltelijk is nagekomen, is hij gerechtigd tot een evenredig deel van de overeengekomen prijs op grondslag van het reeds verrichte werk en de gemaakte kosten.

Artikel 10: Wijzigingen van de opdracht

- 10.1 Alle wijzigingen in de opdracht, hetzij op verlangen van opdrachtgever, hetzij als gevolg van wijziging in het ontwerp door opdrachtgever of veroorzaakt doordat de door of namens opdrachtgever verstrekte gegevens onjuist of onvolledig zijn, of doordat om aan de overeenkomst te voldoen van geschatte hoeveelheden moet worden afgeweken, behoren wanneer daaruit meerdere kosten ontstaan, beschouwd te worden als meerwerk, en voor zover daaruit minder kosten ontstaan als minderwerk.
- 10.2 Meerwerk zal worden berekend op basis van de prijsbepalende factoren die gelden op het moment dat het meerwerk wordt verricht. Minderwerk zal worden verrekend op basis van de bij het sluiten van de overeenkomst geldende prijsbepalende factoren.
- 10.3 Indien bij de eindafrekening van de opdracht blijkt dat het totaal van het reeds verrekende en het nog te verrekenen minderwerk, dat van het reeds verrekende en het nog te verrekenen meerwerk overtreft, heeft opdrachtnemer recht op een bedrag gelijk aan 10% van het verschil van deze totalen, tenzij het verzoek tot minderwerk afkomstig was van opdrachtnemer.

Artikel 11: Aansprakelijkheid

- 11.1 Opdrachtnemer is slechts aansprakelijk voor schade geleden door opdrachtgever, die het rechtstreeks en uitsluitend gevolg is van een toerekenbare tekortkoming van opdrachtnemer, met dien verstande dat voor vergoeding alleen in aanmerking komt die schade waartegen opdrachtnemer verzekerd is, dan wel redelijkerwijs, gezien de in de branche geldende gebruiken, verzekerd had behoren te zijn. Indien en voor zover de schade niet door opdrachtnemers verzekering gedekt is of verzekering tegen die schade in opdrachtnemers branche niet gebruikelijk is, gelden de volgende beperkingen:
- niet voor vergoeding in aanmerking komt bedrijfsschade (bedrijfsstoring, liggelden en andere onkosten, derving van inkomsten en dergelijke), door welke oorzaak ook ontstaan. Opdrachtgever dient zich desgewenst tegen deze schade te verzekeren;
  - opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor schade (welke ook) die door of tijdens de uitvoering van het werk wordt toegebracht aan zaken waaraan wordt gewerkt;
  - voor schade veroorzaakt door opzet of grove schuld van hulppersonen is opdrachtnemer niet aansprakelijk;
  - de door opdrachtnemer te vergoeden schade is in alle gevallen steeds beperkt tot het factuurbedrag van de levering en/of dienst, waaronder begrepen advies, van opdrachtnemer waarop de aanspraak van opdrachtgever betrekking heeft.
- 11.2. Opdrachtgever zal opdrachtnemer vrijwaren van elke aanspraak van derden tot schadevergoeding jegens opdrachtnemer ter zake van het gebruik van door opdrachtgever aan opdrachtnemer toegezonden en/of ter beschikking gestelde tekeningen en/of andere zaken respectievelijk gegevens en is aansprakelijk voor alle kosten daaruit voortvloeiende.
- 11.3 Elke aansprakelijkheid van opdrachtgever op grond van dit artikel vervalt drie jaren na de levering als bedoeld in artikel 7.
- 11.4 Het in dit artikel 11 bepaalde laat onverlet het bepaalde in artikel 5 en 7.

Artikel 12: Reclame

- 12.1 Klachten wegens onvolledige en/of onjuiste prestatie of reclames wegens kennelijke gebreken moeten onverwijld na constatering daarvan, doch uiterlijk 8 kalenderdagen na levering van het werk, zoals bedoeld in artikel 7 lid 3, schriftelijk aan opdrachtnemer worden gemeld, bij gebreke waarvan de rechten van de opdrachtgever ten aanzien van die gebreken vervallen.
- 12.2 Gebreken die redelijkerwijs niet binnen de in lid 1 genoemde termijn hadden kunnen worden geconstateerd, moeten onmiddellijk na constatering en uiterlijk binnen 1 maand na levering van het werk, zoals bedoeld in artikel 7 lid 3, schriftelijk aan opdrachtnemer worden gemeld, bij gebreke waarvan de rechten van de opdrachtgever ten aanzien van die gebreken vervallen.
- 12.3 Indien de onvolledige en/of onjuiste prestatie en/of kennelijke gebreken 1% of minder van het aantal geleverde zaken betreffen zal de opdrachtgever deze zonder enige aanspraak jegens de opdrachtnemer accepteren.
- 12.4 Het bepaalde in 12.1 en 12.2 geldt mutatis mutandis ook voor tekortkomingen in adviezen.

Artikel 13: Garantie

- 13.1 Indien opdrachtgever en opdrachtnemer garantie(s) overeenkomen, zijn op deze garantie(s) de Algemene Garantievoorwaarden VISEM zoals deze luiden ten tijde van het tot stand komen van de overeenkomst van toepassing, tenzij uitdrukkelijk anders overeengekomen.

Artikel 14: Transport

- 14.1. Opdrachtgever is verantwoordelijk voor deugdelijk transport en voor het deugdelijk laden en lossen van de (bewerkte) zaken. Vanaf het laden tot en met het lossen zijn de zaken voor risico van opdrachtgever. Opdrachtgever dient zich tegen dit risico behoorlijk te verzekeren.
- 14.2. In elk geval is opdrachtnemer nooit tot verdere schadeloosstelling gehouden dan tot het bedrag dat hij in verband met het verloren gaan of de beschadiging tijdens het transport van de vervoerder en/of verzekeraar kan verkrijgen en zal hij op verzoek van opdrachtgever zijn vordering op vervoerder dan wel verzekeringsmaatschappij aan opdrachtgever cederen.

Artikel 15: Betaling

- 15.1. Betaling van de opdrachtsom dient te geschieden giraal of ten kantore van opdrachtnemer.
- 15.2. Betalingscondities worden door opdrachtnemer vastgesteld naar de aard en de belangrijkheid van de levering of het uit te voeren werk. Tenzij anders overeengekomen geldt als betalingstermijn 30 dagen na factuurdatum.
- 15.3. Opdrachtnemer is altijd gerechtigd, alvorens te leveren of met de levering of de nakoming van de opdracht voort te gaan, een naar zijn oordeel voldoende zekerheid voor de nakoming van de betalingsverplichtingen van opdrachtgever te verlangen. Deze bepaling geldt evenzeer indien krediet is bedongen. Weigering van opdrachtgever om de verlangde zekerheid te stellen geeft opdrachtnemer het recht de overeenkomst middels een schriftelijke verklaring te ontbinden, onverminderd het recht van opdrachtnemer tot vergoeding van onkosten en winstderving.
- 15.4. Tevens is opdrachtnemer gerechtigd om, indien opdrachtgever in gebreke is met de nakoming van zijn betalingsverplichtingen, de werkzaamheden op te schorten, ook indien een vaste levertijd is overeengekomen.
- 15.5. Wanneer door opdrachtnemer ten aanzien van bepaalde geleverde zaken of verrichte werkzaamheden betaling van de opdrachtsom of een gedeelte daarvan in een aantal termijnen aansluitend op de datum van levering of facturering wordt toegestaan, zal de omzetbelasting over het totale bedrag der vergoeding tegelijk met de eerste termijn opeisbaar zijn.
- 15.6. Voorschriften van welke autoriteit ook, welke het gebruik van de te leveren of reeds geleverde, respectievelijk te bewerken of bewerkte zaken verhinderen, brengen geen verandering in de betalingsverplichtingen van opdrachtgever.
- 15.7. Het recht van opdrachtgever om zijn eventuele vorderingen op opdrachtnemer te verrekenen wordt uitdrukkelijk uitgesloten.
- 15.8. De gehele opdrachtsom is in elk geval onmiddellijk opeisbaar bij niet stipte betaling van de overeengekomen termijn op de vervaldag, wanneer opdrachtgever in staat van faillissement geraakt, surséance van betaling vraagt of zijn onder curatele stelling is aangevraagd, wanneer enig beslag op de zaken of vorderingen van opdrachtgever wordt gelegd en wanneer deze overlijdt of in liquidatie treedt, of wordt ontbonden.
- 15.9. Wanneer de betaling van een toegezonden rekening niet heeft plaatsgevonden binnen de geldende betalingstermijn is opdrachtnemer gerechtigd na het verstrijken van de betalingstermijn aan opdrachtgever een vergoeding wegens renteverlies in rekening te brengen gelijk aan de wettelijke rente evenwel met een minimum van 10% op jaarbasis indien de wettelijke rente lager is dan 10% op jaarbasis.
- 15.10. Opdrachtnemer is voorts gerechtigd naast de hoofdsom en de rente van opdrachtgever te vorderen alle buitengerechtelijke kosten die door de niet (tijdige) betaling worden veroorzaakt. Buitengerechtelijke kosten zijn door opdrachtgever verschuldigd, in ieder geval wanneer opdrachtnemer zich voor de invordering van de hulp van een derde heeft verzekerd. Zij zullen worden berekend overeenkomstig het incassotarief dat door de Nederlandse Orde van Advocaten in incassozaken wordt geadviseerd. Uit het enkele feit dat opdrachtnemer zich verzekerd heeft van de hulp van een derde blijkt de grootte van en de gehoudenheid tot betaling van de buitengerechtelijke kosten. Indien opdrachtnemer het faillissement van opdrachtgever aanvraagt is deze naast hoofdsom, rente en buitengerechtelijke kosten tevens de kosten der faillissementsaanvraag verschuldigd.

Artikel 16: Prijswijziging

- 16.1. De overeengekomen prijzen zijn gebaseerd op de kosten van grondstoffen, materialen en lonen geldend op de dag van offerte.
- 16.2. Indien en voor zover de termijn tussen de datum van de overeenkomst en de levering een tijdvak van drie maanden overschrijdt en de lonen, de prijzen van de grondstoffen en materialen en dergelijke in die periode wijzigingen hebben ondergaan, wordt de overeengekomen prijs evenredig gewijzigd. De betaling van een eventuele meerprijs op grond van dit artikel zal geschieden gelijk met die der hoofdsom respectievelijk de laatste termijn

daarvan.

- 16.3 De gevolgen van wet- en regelgeving, beschikkingen of besluiten van overheidswege die na het tot stand komen van de overeenkomst in werking treden komen voor rekening van opdrachtgever, tenzij redelijkerwijs moet worden aangenomen dat opdrachtnemer die gevolgen reeds op de dag van tot stand komen van de overeenkomst had kunnen voorzien.

Artikel 17: Eigendomsvoorbehoud

- 17.1. De eigendom van de door opdrachtnemer geleverde of nog te leveren zaken gaat, niettegenstaande de levering als bedoeld in artikel 7.3, pas over op opdrachtgever nadat deze al hetgeen hij ter zake van de zaken aan opdrachtnemer verschuldigd is of zal worden, volledig heeft voldaan, daaronder mede begrepen de opdrachtsom, eventueel ingevolge deze voorwaarden verschuldigde toeslagen, rente belastingen en kosten.
- 17.2. Bij beslag op de zaken, (voorlopige) surséance van betaling of faillissement zal opdrachtgever onmiddellijk de beslagleggende deurwaarder, de bewindvoerder of de curator wijzen op de (eigendoms)rechten van opdrachtnemer.

Artikel 18: Ontbinding

- 18.1. Gehele of gedeeltelijke ontbinding van de overeenkomst vindt plaats door een schriftelijke verklaring van de daartoe gerechtigde. Alvorens opdrachtgever een schriftelijke ontbindingsverklaring tot opdrachtnemer richt, zal hij te allen tijde eerst opdrachtnemer schriftelijk in gebreke stellen en deze een redelijke termijn gunnen om alsnog zijn verplichtingen na te komen dan wel tekortkomingen te herstellen, welke tekortkomingen opdrachtgever nauwkeurig schriftelijk dient te melden.
- 18.2. Opdrachtgever heeft geen recht de overeenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden of zijn verplichtingen op te schorten indien hij zelf reeds geheel of gedeeltelijk in verzuim was met de nakoming van zijn verplichtingen.
- 18.3. Indien opdrachtnemer instemt met ontbinding, zonder dat er sprake is van verzuim van zijn zijde, heeft hij steeds het recht op vergoeding van alle vermogensschade zoals kosten, gederfde winst en redelijke kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid. In geval van gedeeltelijke ontbinding kan opdrachtgever geen aanspraak maken op ongedaanmaking van reeds door opdrachtnemer verrichte prestaties en heeft opdrachtnemer onverkort recht op betaling voor de reeds door hem verrichte prestaties.

Artikel 19: Toepasselijk recht

- 19.1. Op deze voorwaarden, alsmede op overeenkomsten waarop deze voorwaarden van toepassing zijn verklaard, is Nederlands recht van toepassing.
- 19.2. De bepalingen van het Weens koopverdrag zijn niet van toepassing evenmin als enige toekomstige internationale regeling inzake koop van roerende lichamelijke zaken waarvan de werking door partijen kan worden uitgesloten.
- 19.3. Alle geschillen die ontstaan naar aanleiding van deze voorwaarden of overeenkomsten waarop deze voorwaarden van toepassing zijn verklaard, zullen worden onderworpen aan het oordeel van de burgerlijke rechter die bevoegd is in de vestigingsplaats van opdrachtnemer, tenzij wettelijke bepalingen dwingend een andere burgerlijke rechter voorschrijven.
- 19.4. In geval van een gerechtelijke procedure tussen opdrachtnemer en opdrachtgever is opdrachtgever, indien opdrachtnemer geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld, jegens opdrachtnemer aansprakelijk voor de werkelijke kosten van procedurele rechtsbijstand van opdrachtnemer, ook al zijn deze hoger zijn dan de ter zake door de rechtbank gebruikelijk gehanteerde tarieven.